

Тези доповіді Войтенко С.П., д.т.н., КНУБА, "Основні наукові напрямки кафедри інженерної геодезії київського національного університету будівництва і архітектури"

2010 рік став ювілейним для кафедри інженерної геодезії КНУБіА. Їй виповнилося 80 років.

З моменту створення в 1930 році її очолювали видатні вчені: П.П. Хаустов, В.Г. Леонтович, Н.Г. Відуєв, П.Г. Швердін, Ю.В. Поліщук.

Першим завідувачем кафедри "Геодезія та планування" став професор П.П. Хаустов. З 1949 по 1978 роки кафедрою геодезії керує професор Н.Г. Відуєв. Саме з його легкої руки на кафедрі почалася інтенсивна наукова діяльність.

У перші роки існування основним завданням кафедри була підготовка кваліфікованих інженерів-будівельників та архітекторів. З 1948 року кафедра геодезії входить до складу факультету міського будівництва, в якому на той момент профільною була кафедра "Міське будівництво та господарство".

У 1958 році ректорат інституту і Міністерство вищої спеціальної освіти України завдяки ініціативі професора Н.Г. Відуєва приймають рішення про відкриття в інституті набору на спеціальність "Інженерна геодезія". Кафедра отримує нову назву і стає випускаючою з цієї спеціальності. У цей період тут працюють: проф., д.т.н. Н.Г. Відуєв, доценти к.т.н. Д.І. Ракитов, В.А. Крумеліс, В.Ю. Моїсєєв. Колектив кафедри поповнюється новими співробітниками. У 1961 році на кафедру приходить доцент В.М. Сердюков, який в 1978 році захищає докторську дисертацію з питань інженерної фотограмметрії. У 1963 році на кафедру приходять доценти В.В. Веревічев, П.Г. Швердін, Г.Н. Буглів. Влітку цього ж року відбувся перший випуск інженерів геодезистів.

У 1965-70 роках на кафедрі починають свій творчий шлях майбутні доценти і професори кафедри Ю.В. Поліщук, Т.Т. Чмчян, Г.С. Кондра, П.І. Баран, Д.М. Кавунець, С.П. Войтенко, І.Є. Суботін, які в наступні десятиліття склали кістяк кафедри.

Науковий потенціал кафедри посилюється з приходом доктора технічних наук, професора О.Л. Кобиліна. У 1973 році кафедра "Інженерна геодезія" нараховує вже більше 40 викладачів. Враховуючи сучасні завдання і проблеми геодезії і інженерної геодезії зокрема, було прийнято рішення про

виділення з кафедри "Інженерна геодезія" кафедри "Автоматизація геодезичних вимірів", її завідувачем стає доцент В.А. Крумеліс.

Наприкінці 80-х років, з приходом професора Ю.В. Поліщука активізується наукова діяльність кафедри. З цього періоду і до сьогоднішнього дня на кафедрі працювали і продовжують працювати професори П.І. Баран, Л.В. Борисюк, В.Г., Бурачек, В.А. Боровий, С.П. Войтенко, Д.М. Кавунець, Ю.В. Поліщук, В.С. Староверов, І.Є. Суботін, Т.Т. Чмчян; доценти А.П. Ісаєв, Г.М. Литвин, І.В. Лапицький, Н.І. Тарасенко, Е.Ф. Чопенко, Н.А. Володін, Ю.К. Лященко, А.Н. Самойленко.

Етапним став 2000 рік, коли на базі кафедр "Інженерна геодезія", "Міське будівництво та господарство" та "Автоматизація геодезичних вимірювань" був створений факультет геоінформаційних систем і управління територіями. У цьому ж році кафедра "Автоматизації геодезичних вимірів" змінила назву на кафедру "Геоінформатика і фотограмметрія". Через два роки в 2002 році на базі перерахованих вище кафедр були створені кафедри окремо "Міське будівництво" і "Міське господарство", а також кафедра "Землепорядкування та кадастр".

Таким чином, почавши свій шлях 80 років тому, як кафедра при будівельному інституті, згодом кафедра "Інженерна геодезія" стала базовою для створення в будівельному виші окремого факультету, який займається підготовкою фахівців за спеціальностями "Геодезія", "Землепорядкування та кадастр", "Геоінформаційні системи та технології" і "Міське будівництво та господарство". З 2012 року планується розпочати підготовку фахівців за спеціальностями "Оцінка землі і нерухомого майна" та "Фотограмметрія і дистанційне зондування".

Багатогранний спектр наукової діяльності кафедри можна розділити на наступні напрями:

- розробка технології побудови інженерно-геодезичних мереж різного призначення;
- теорія математичної обробки результатів геодезичних вимірювань;
- теорія та практика інженерно-геодезичних вишукувань;

- геодезичне забезпечення будівельно-монтажних робіт;

- геодезичні методи вимірювання деформацій інженерних споруд;

- розробка, дослідження та застосування традиційного і спеціального геодезичного обладнання.

Багато випускників аспірантури при кафедрі "Інженерна геодезія" стали докторами наук у: Росії, Молдавії, Білорусі, Узбекистані, Литві, Азербайджані, Туркменістані, Казахстані, Вірменії, Польщі. Стажерами на кафедрі працювали вчені з НДР, Польщі, Чехії, Вірменії, Латвії, Угорщини, Болгарії. Співробітники кафедри вели підготовку наукових кадрів у Китаї, Афганістані, Кубі, Малі, Алжирі.

Спеціалізована вчена рада з геодезії почала працювати в Київському інженерно-будівельному інституті в 1966 році і функціонувала до 1979 року. За цей період відбувся захист більш ніж 70 дисертацій. Робота спеціалізованої ради в новому складі почалася лише в 1994 році. З цього моменту в раді за спеціальностями "Геодезія, фотограмметрія та картографія" і "Кадастр та моніторинг земель" тільки співробітниками та аспірантами кафедри було захищено понад 20 кандидатських і 6 докторських дисертацій.

Всі ці роки кафедра розвивала міжнародні наукові зв'язки з іншими університетами та інститутами світу. Були підписані договори про співпрацю з Московським державним університетом геодезії і картографії (Росія), Санкт-Петербурзьким державним університетом шляхів сполучення (Росія), Сибірською державною геодезичною академією (Росія), Королівським технологічним інститутом (Швеція), Інститутом прикладних наук Нойбранденбург (Німеччина), Софійським університетом будівництва, архітектури та геодезії (Болгарія), Вільнюським технологічним університетом (Литва). Багато співробітників кафедри тісно співпрацюють з ученими Польщі, Німеччини, Грузії, Вірменії.

Співробітниками кафедри "Інженерної геодезії" опубліковано велику кількість підручників, посібників і монографій.

Зусиллями Н.Г. Відуєва в 1965 році почав видаватися міжвідомчий науково-технічний збірник "Інженерна геодезія", який на сьогоднішній день є одним з найбільш компетентних видань в Україні з питань геодезії, фотограмметрії, картографії,

геоінформаційних систем та кадастру.

На сьогоднішній день кафедра має величезний науково-виробничий потенціал. У розпорядженні співробітників кафедри найсучасніше геодезичне обладнання, яке дозволяє виконувати будь-які види інженерно-геодезичних робіт.

При кафедрі функціонує науково-дослідний сектор "Інженерна геодезія та геоінформатика", який займається науковими розробками в найпрогресивніших напрямках, серед яких:

- дослідження технічних можливостей і точності сучасного геодезичного обладнання;

- застосування супутникового геодезичного обладнання для розв'язання прикладних геодезичних задач (спостереження за опадками і переміщеннями, забезпечення висотного будівництва, створення високоточних інженерно-геодезичних мереж);

- теоретична розробка математичних моделей розрахунку точності геодезичних спостережень з урахуванням умов роботи та фізико-механічних властивостей будівельних конструкцій інженерних споруд;

- застосування систем наземного лазерного сканування для вирішення завдань інженерної геодезії;

- застосування в інженерній геодезії цифрової фотограмметрії для вирішення різних завдань;

- теоретична розробка та практичне дослідження систем автоматизованого геодезичного моніторингу;

- дослідження можливостей застосування сучасного навігаційно-геодезичного обладнання при будівництві підземних споруд.

Випускники кафедри очолюють великі наукові та виробничі об'єднання: НДІ геодезії і картографії, НПП метрологічного забезпечення вимірювання геометричних, механічних і віброакустичних величин; ВАТ "Кіїворгбуд" АТ ХК "Київміськбуд"; ДП "Укргеодезмарк" ПАТ "Київметробуд".

Досягнення кафедри за 80 років дозволяють з упевненістю дивитися в завтрашній день, у повній впевненості, що її наукові розробки і фахівці, яких вона готує, будуть затребувані в умовах сучасного ринку праці, а напрями, в яких продовжує розвиватися кафедра дозволять і надалі займати їй заслужене високе місце серед міжнародної геодезичної еліти.